

A *Marica grófnő* és a *Nótás kapitány* irredenta betétjeire gondolva eszembe jut az élelmes boltos, aki a keserűvíz mellé ezt írta reklámnak: Minden becsületes magyar ember issza! Már én inkább csak a Tompa Mihály és Arany János boránál maradok, meg a Vörösmartyénál.

Azt mondja egy történetfilozófus, hogy a magyarság legnagyobb szellemi értékeit nem az Alföld adta, hanem a Felvidék és a Dunántúl. Csak épen azt felejtí el, hogy a három legnagyobb költő mégis véletlenül az Alföldön született: Petőfi, Arany, Katona József.

Hamletet egy londoni színház modern öltözetben adja. Remélem, hogy a szellem is estélyi ruhában jelenik meg.

Mégis van valami biztató abban, hogy a lemondott miniszterek írókká lesznek mostanában. Itt van Hegedűs Lóránt és itt van Nagy Emil. Eddig úgy volt, hogy aki írt, abból miniszter is lehetett. Most úgy van, hogy aki miniszter volt, abból még író is lehet.

(Szeged.)

Juhász Gyula.

HÚZD RÁ JONNY.

Vigyen az ördög, — húzd rá Jonny!...
Bár hallgatód én nem vagyok.
Elismerem, hogy jazz zenédnél
Van itt elég baj, még nagyobb.
Csak az uri magyart nem értem,
Aki „húzd rá Jonny“-t kíván,
Mert mégis csak szebb úri tempó
A régi jó „húzd rá cigány!“

Kozma Andor.

Nem mondjuk, hogy *csakazértis* húzd rá Jonny, nem is ideálunk a jazz-band zenéje és el tudunk képzelni magasabb intellektuális örömöket, mint a síp-dob-szaxofon ritmikus hangkaoszának élvezete. De a zajosan megnyilatkozó és mesterségesen szított kisebbségi „közvéleménnyel“ szemben két megjegyzést bátorodunk tenni.

1. A jazz-band nem maga a világ-betegség, hanem csak egyik tünete annak az átalakult, amerikai izlésű, tömegekre támaszkodó új demokrata kulturának, amelynek hősei a bal-összekötő csatár, vagy a banános parkettáncosnő. A betegséggel — vagyis az új életföltételek között lefolyó megváltozott biológiai folyamattal — szemben azonban a *tüneti*, külső kezelés (pofon, bűzbomba, uszító vezércikk, reklámozó műharag, álbotránkozás jazz-band mellett) semmit sem használ. A kor *érzeménye* mélyebben székel, semhogy a kozmetikus megváltoztassa. Itt csak alapos belgyógyászati kúra segíthetne. Teljesen egyetértünk Haraszti Emil kritikájával, amely az effajta darabokban a világvárosok lelkiségét konstatálja:

„Valójában a *Húzd rá Jonny* a mai Berlin hű tükre, tébolyult életének lázas iramával, mely az egész világot *dancing*nek látja. Minden van ebben

a darabban, ami a mai idők embermotorát érdekelheti: gleccsér túristaszerelemmel, hotel csarlsztonnal, simmivel és garni-idillel, autó, expressz, rádió, mozi, detektívdráma, szaxofon, hisztérikák, angol s francia erotikus csevegés, mozgófényképreklámok, szentimentalizmus és brutalitás. Minden, ami a bekoktélezett berlini polgár fantáziáját izgatja. Sűrű, nehéz levegő terjeng, amilyenben a steglitz-i rózsák nyílnak.“ (Budapesti Hírlap, márc. 11.)

Az ilyen tömegmozgalmakkal szemben hiábavaló a harc. És lehet, hogy igaza van a tömegnek, ami a zenét illeti. Akinek nem zenéje a jazz-band, menjen operába. Különben valamikor Wagner zenéjét is olyan macskazenének tartották, mint ma a jazz-bandet. Nem lehet tudni, nem jön-e egy nagy zseni, aki klasszikus remekművet alkot ennek az új világnak új dalaiból.

2. Mi köze a jazz-band-zenének a hazafisághoz? Ha szabad francia, angol, olasz, cseh, orosz színdarabokat előadni Budapesten, akkor mért félünk az állítólag néger zenétől és általában a zenétől, amely nem szállít gondolatokat, mert még szövege sincs, csak ritmusa és zörejdús melódiája . . . ? Az új „zene“ legföljebb ősi primitív ösztönöket, általános „emberi“ érzéseket szólaltat meg, de olyan világnézeti magaslatra már lényegénél fogva sem emelkedhetik, hogy „támadás“ legyen bármely nemzet nacionalizmusa ellen. Aztán mért haragudnánk a derék négerekre, a *Tamás bátya kunyhója* hőseire, akiket a XVIII. század filozófiája és közéleti fogása nemes ideálként állított a civilizáció által megrontott európai süllyedtség elé? (Folyton „süllyed“ az emberiség és csodálatosképen mégis folyton javul, halad és tökéletesedik!) Vidéki városokban még ma is él emléke ennek a néger-kultusznak, amelyben a katolikus és az aufklárista irodalom egyetértett: a *Vadember*-hez címzett vendégfogadók nem azért tették ki cégérül a jámbor szerecsent, hogy elriasszák velé az éjszakai nyugalom keresőit . . . Ha feketék vagy sárgák intézik a világ sorsát, bizonyára jobb békét kapunk, mint amilyen a fehéréktől kitellett.

Nagyon gyöngén állhat az a nacionalizmus, amit egy macskazenés operettől is óvni kell.

(Budapest.)

Garázdla Péter.

ELŐÖRS.

Előörs címmel hetilap indult Budapesten. Ennek az egyébként szürke ténynek jelentőséget ad a szerkesztő személye és a köréje csoportosuló irodalmi gárda kvalitása. Vitéz Bajcsy-Zsilinszky Endre írói talentuma és harcos készsége ma az elsők közé tartozik. Azoknak a mai magyaroknak egyike, akiknek — épen erős faji és nemzeti érzésüknél fogva — van bátorságuk szakítani a szürkék nacionalizmusával és akik mernek hadat üzenni a közelmúlt ideáloknak, hogy a haladás-gátló dogmákon keresztül törve az egészséges megújulás felé vigyék élni akaró és *holnapra* áhító országunkat. A *hazafi* Ady Endrének és a világháborúból kikerülő magyarságnak nemzedékét képviseli — és a magyar középosztály osztatlan szimpáthiája kísérné minden sorát, ha nem állítaná tollát egy veszedelmes illúzió szolgálatába.

Ez az illúzió egy hamis tétel, amelyet most meginduló hetilapjának is alapeszméjévé tett: *kevesebbet ésszel, mint erővel*. A népszerű labdarugás, a csenké-